

CAMINANT CAP A LES ELECCIONS (III)

UNA REGENERACIÓ DEMOCRÀTICA NECESSÀRIA I URGENT

En aquest tercer número de la sèrie de Quaderns Gadeso "CAMINANT CAP A LES ELECCIONS", que vol polsar l'opinió ciutadana sobre temes fonamentals que inevitablement tendran protagonisme durant la campanya (i precampanya) electoral, avui volem centrar la nostra atenció en una paraula molt repetida en els darrers temps: regeneració. En concret, regeneració democràtica per fer front a la desafecció ciutadana envers l'actual funcionament del sistema polític (i econòmic i social i judicial...). No són pocs els que afirmen que cal escometre canvis profunds per reduir la gran rasa que avui en dia els ciutadans i les institucions, si bé les mesures a aplicar i la seva profunditat són objecte de fortes polèmiques.

Per aquest motiu, Quaderns Gadeso analitza les opinions dels illencs envers temes tan diferents però tan estretament relacionats com la situació política, la qualitat de la democràcia, les estratègies que s'haurien de desenvolupar per millorar-la o l'articulació de la societat civil.

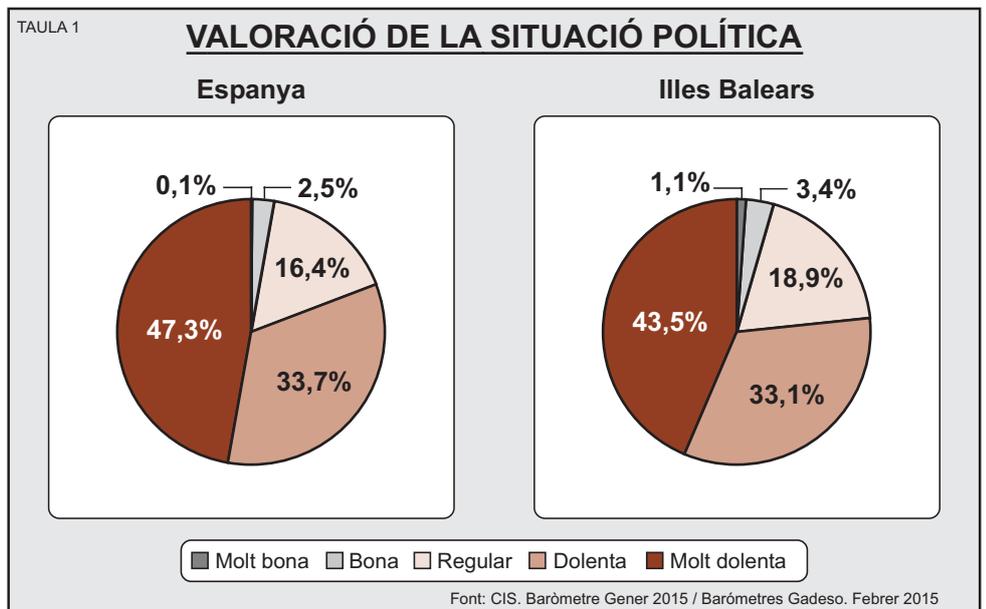
Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: febrer 2015

Ja fa estona que entre les principals preocupacions dels ciutadans, tant de les illes com d'arreu de l'estat, s'hi situa la **classe política**, afectada per una enorme desafecció que té diverses causes (manca de credibilitat, ineficàcia, corrupció, amiguisme, llunyania, mala comunicació...) i una greu conseqüència que no podem obviar: la rellevant i significativa pèrdua de confiança de la ciutadania.

No oblidem que la recuperació d'aquesta **confiança** (en un sistema capaç d'aportar solucions adequades, de garantir un benestar digne i d'integrar a totes les persones) és fonamental si realment volem superar

de manera eficient, justa i equitativa una crisi que no només econòmica i política, sinó també social.

A la taula número 1 es pot observar com una immensa majoria valora la **situació política** a Espanya i a la nostra comunitat de manera negativa. De fet, únicament un percentatge gairebé residual la qualifica de bona o molt bona, el que corrobora la necessitat de canvis que s'esmentaven en l'editorial. Uns canvis que, a més, són ja urgents, i no poden quedar-se en les bones intencions ni en les promeses que fa massa temps que es fan. Com veurem a les següents pàgines, la situació és molt greu.

CICLE DE DEBATS - CAMINANT CAP A LES ELECCIONS (II)

Dimarts, 3 de març a les 19 hores - Club Diario de Mallorca

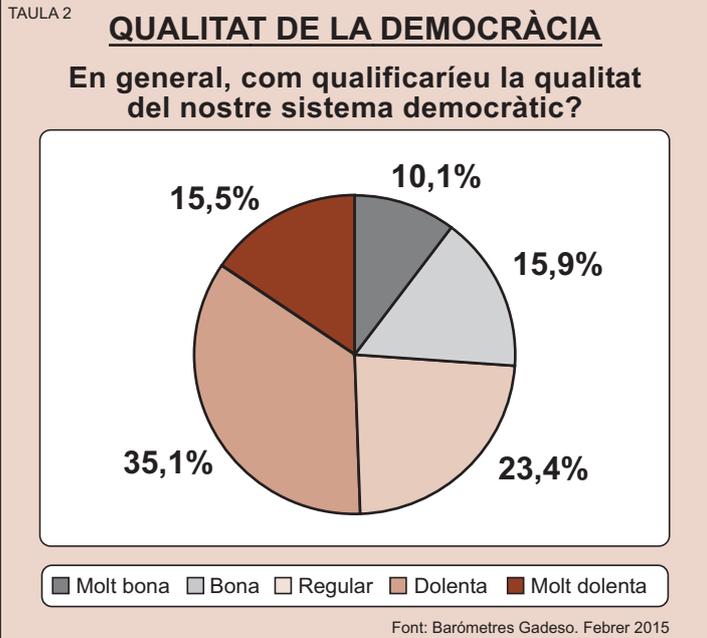
LA REGENERACIÓ DEMOCRÀTICA: VOLUNTAT REAL O PROPAGANDA POLÍTICA?

a càrrec de Joan Oliver Araujo

Més informació a www.elperiscopi.com

LA (MALA) QUALITAT DE LA DEMOCRÀCIA

Com acabam de dir, gran part de la ciutadania està demandant uns canvis que, si deixam de banda les paraules i algunes accions puntuals i insuficients, no s'estan produint en el si del nostre sistema democràtic. I no es tracta només dels partits polítics, de la corrupció o de la imatge dels parlaments i dels governs, sinó de quelcom més profund: tot l'entramat institucional ha entrat en una crisi d'ara per ara difícil sortida i que està fent trontollar els pilars bàsics del sistema.

Mai en els darrers 40 anys les valoracions i les perspectives envers la qualitat de la democràcia havien passat per moments tan baixos. La taula número 2 és una mostra ben clara d'aquesta preocupant afirmació, doncs quan es demana a la ciutadania que valori precisament la **qualitat del nostre sistema democràtic**, més de la meitat la qualifiquen de dolenta o molt dolenta, per únicament un de cada quatre que encara consideren que el sistema gaudeix de bona salut.

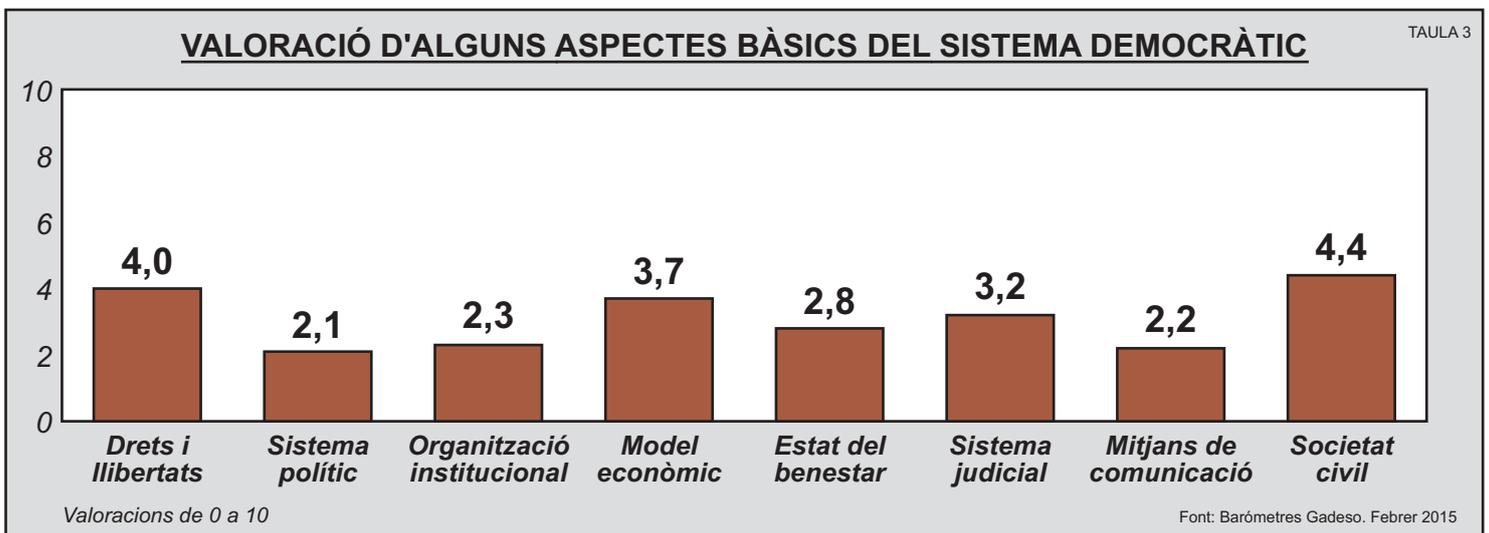
Més clarificadores són encara les dades de la taula 3, on s'hi reflecteixen les valoracions d'un conjunt d'aspectes bàsics del sistema democràtic. Com es pot comprovar, de nou la política s'emporta la pitjor part, doncs tant el propi **sistema polític** com l'**arquitectura institucional** amb prou feines superen el 2 sobre 10. La manca de transparència, la pràcticament nul·la assumpció de responsabilitats, les duplicitats detectades entre les distintes administracions o la percepció (molt estesa) que es persegueixen abans els interessos particulars que els generals són només alguns dels motius que hi ha darrere aquesta desafecció cap a tot el que faci olor a política i també de la forta baixada que experimenten, segons totes les enquestes, els principals partits polítics.

En qualsevol cas, s'ha de dir que cap dels ítems analitzats supera l'aprobat. La situació dels pilars de l'**estat del benestar** (educació, sanitat, pensions...), per exemple, que han patit amb força les greus conseqüències de la crisi i de les mesures aplicades per fer-hi front, també rep una molt mala valoració per part de la ciutadania, com també els **mitjans de comunicació** (especialment els públics), a causa d'una percepció de manca d'independència i d'objectivitat a l'hora d'informar.

La **justícia**, peça bàsica en qualsevol entramat democràtic, és vista igualment amb força negativitat per part de la ciutadania, a causa de la seva lentitud, de la manca d'independència dels seus òrgans superiors i, sobretot, per

la màxima "no és igual per a tots", tant estesa entre la població.

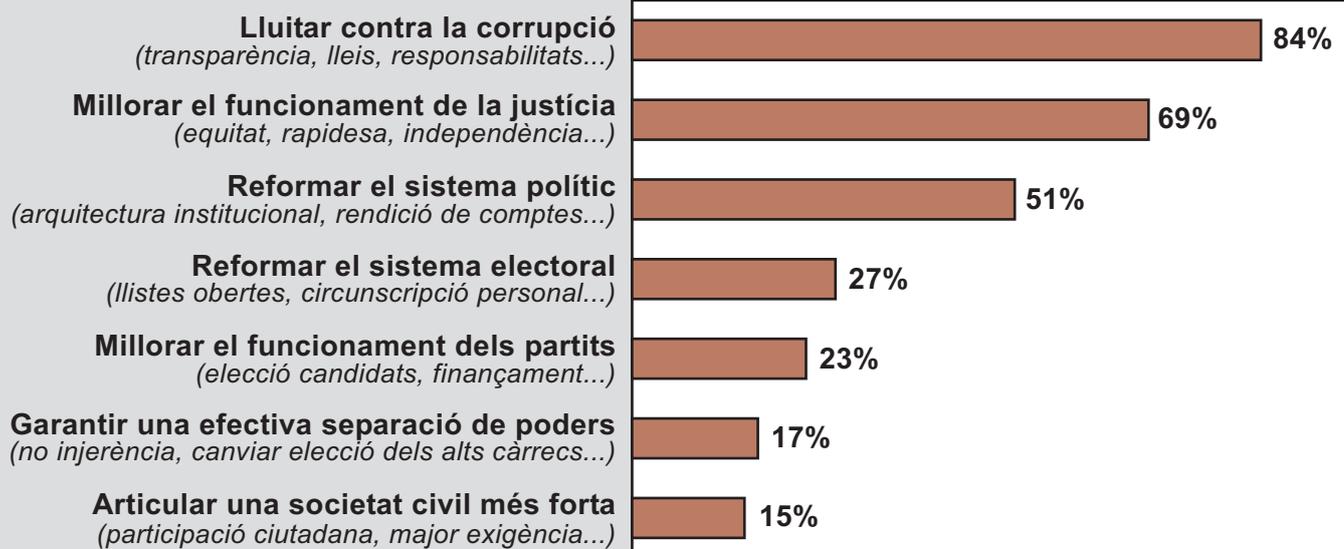
Quan es valora de manera tan negativa el **model econòmic** no s'està criticant necessàriament l'economia de mercat, sinó la forma actual d'entendre-la: un capitalisme salvatge que ha afavorit la desigualtat i que no comporta el progrés d'altres èpoques i que s'hauria de sotmetre a determinades normes i regulacions polítiques. Pel que fa als **drets i llibertats**, ningú no pot negar que vivim en una societat avançada que en general els garanteix, però tampoc que s'observen iniciatives que poden suposar retrocessos preocupants. A la pàgina 4 parlarem amb més profunditat de la **societat civil**.

LES MESURES DE REGENERACIÓ

Ha quedat clar, doncs, que és necessari treballar per l'anomenada regeneració democràtica, tot apostant per canvis de calat i per mesures valentes i efectives. Per aquest motiu hem volgut demanar a la ciutadania quines són les accions que principalment s'haurien d'escometre per tal d'assolir un objectiu tan complicat i alhora fonamental. Per altra banda, també hem preguntat per quin és, sempre segons l'opinió dels illencs, la formació política que podria gestionar millor aquesta generalitzada voluntat de canvi.

Quines mesures considereu més importants per assolir la regeneració democràtica?

TAULA 4

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2015

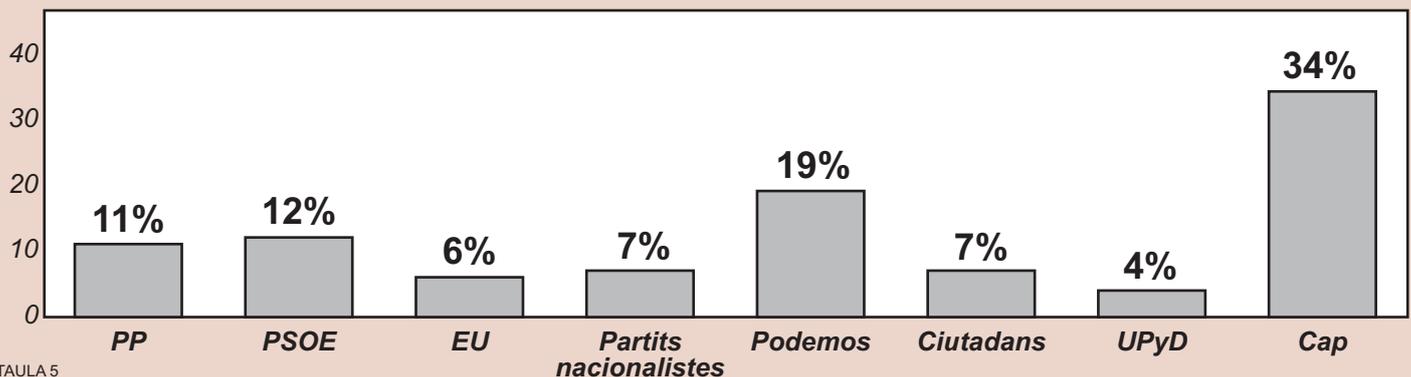
Respostes múltiples (màxim tres)

Situada des de fa estona com un dels principals problemes de l'estat, la **corrupció**, o millor dit l'estratègia que s'ha de seguir per acabar amb ella, encapçala el rànquing de mesures a adoptar per assolir la regeneració democràtica. Això inclou una transparència real i efectiva transversal a tota acció de govern i de gestió pública i, per descomptat, l'assumpció de responsabilitats polítiques i penals en el cas d'incompliment de les normes establertes. Molt lligat a això, un **millor funcionament de la justícia** és també fonamental per garantir un sistema democràtic saludable, el que significa dotar-la d'una major equitat, de recursos per assegurar-ne la rapidesa i d'independència a l'hora de prendre les decisions. La reforma del **sistema polític** i també de l'actual **sistema electoral** també es troben entre les principals mesures exigides per la ciutadania.

Per altra banda, i com es pot veure a la taula inferior, quan se'ls demana per quin partit, en el cas d'assolir el poder (a nivell estatal) i **independentment de les promeses que hagi fet**, aconseguiria millors resultats en regeneració democràtica, un terç dels illencs afirmen que **cap** (una mostra més de l'enorme desafecció existent), mentre que un 19% es decanta per **Podemos**, una formació que, sense programa definit i encara sense candidats, ha sabut aglutinar i canalitzar el descontent social. Els dos grans partits, **PP** i **PSOE**, amb prou feines superen el 10%, el que palesa la manca de credibilitat que tenen actualment quan parlen de regeneració, fins i tot entre els seus votants. Aquesta desconfiança l'aprofita també **Ciutadans**, un partit emergent que, pel que sembla, va consolidant el seu espai electoral.

ELS PARTITS I LA REGENERACIÓ DEMOCRÀTICA

A nivell estatal, quin partit creieu que aconseguiria millors resultats en regeneració democràtica?

TAULA 5

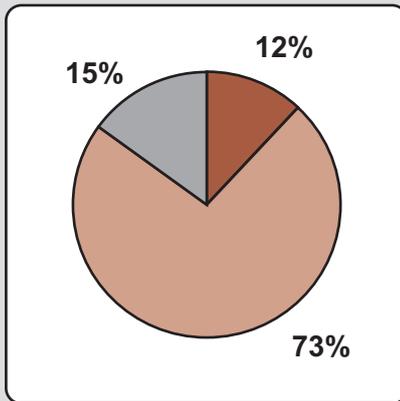
LA IMPORTÀNCIA DE LA SOCIETAT CIVIL

Fins ara, i també en general, hem parlat de regeneració democràtica com una exigència que es fa als partits i als governs, vistos com els únics responsables d'introduir les millores necessàries i d'assumir els compromisos per assolir els objectius assenyalats, però no podem oblidar que tots formam part del sistema i que, per tant, tots hem de treballar per fer-lo progressar. La denominada societat civil té un paper fonamental en la regeneració democràtica; no obstant, són pocs els que, més enllà de protestes puntuals o de càstigs electorals, s'impliquen vertaderament per canviar les coses.

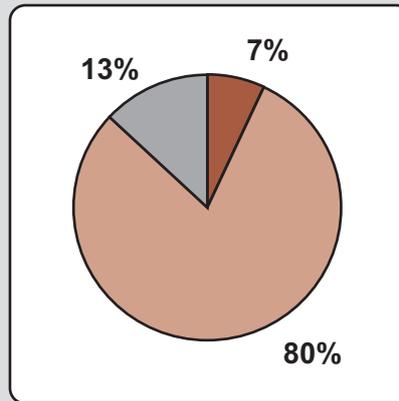
TAULA 6

LA SOCIETAT CIVIL

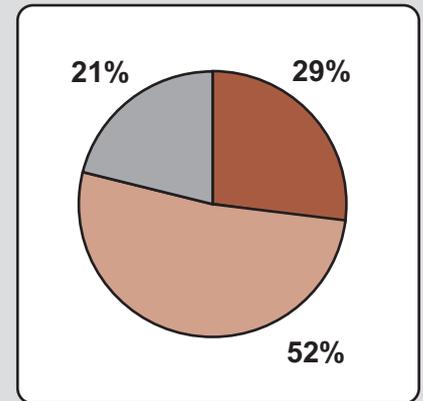
Creieu que a Balears hi ha una societat civil forta i articulada?

És més forta que a la resta de l'estat?

És més forta que fa uns anys?

■ Sí ■ No ■ No ho sé

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2015

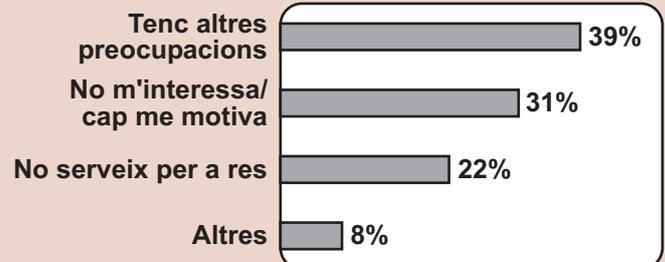
En aquest cas, podem afirmar que les percepcions de la població coincideixen amb la realitat: només un 12% creu que la **societat civil** de les illes és forta i articulada, davant un 73% que ho nega. A més, una majoria creu que aquesta societat civil, entesa com el col·lectiu de ciutadans més o menys organitzat que actuen per expressar les seves opinions i assolir els seus objectius, és **més feble a Balears** que a la resta de l'estat. En canvi, és major el percentatge dels que opinen que ha guanyat en força durant els darrers anys de crisi (moviments socials, organitzacions alternatives...), si bé encara queda molta tasca a fer per aconseguir un **contrapès real a la política institucional**.

La taula número 7 és un clar exemple del que s'està exposant: el percentatge de persones que **pertanyen i participen en alguna entitat** organitzada amb determinats objectius (socials, laborals, educatius, polítics...) és baixíssim a la nostra comunitat, tant si parlem de partits polítics com de sindicats, ONGs o associacions de mares i pares. Els motius, deixant de banda els que s'escuden en tenir **altres preocupacions** més importants (individualisme), són bàsicament dos: la **manca d'interès** i la **manca de confiança**. És a dir, no haver trobat cap entitat que pugui motivar la implicació i, en segon lloc, tenir la convicció que per molt que es treballi no s'aconseguirà res.

PERTANYEU O PARTICIPAU A ALGUN...

	SÍ	NO
Partit polític	3%	97%
Sindicat / Associació empresarial	8%	92%
ONG o entitat social	11%	89%
Associació cultural o esportiva	14%	86%
Associació de mares i pares	10%	90%
Altres	5%	95%

PER QUÈ NO, FONAMENTALMENT?

TAULA 7

Font: Baròmetres Gadeso. Febrer 2015